

Aan

Staatssecretaris van VWS

Deadline: 19-06-2024

Team B

DGV

Ontworpen door

nota

(ter beslissing)

Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie

Datum Document

14-06-2024

Kenmerk

3854018-1067737-DMO

Bijlage(n)

2

*Instemmen naar
de feitelijke
met succes!*

1. Aanleiding

Vanwege de grote bezorgdheid over de toename van antisemitische incidenten heeft het Kabinet op 23 april 2024 een brief aan de Kamer geschreven.¹ Een van de toezeggingen daarin is de opstelling van een Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie. Vanuit de gedachte dat meer kennis over de Holocaust een bijdrage kan leveren aan het terugdringen van antisemitisme en dat de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding (NCAB) reeds met veldpartijen een plan aan het opzetten was. Gelet op de urgentie heeft u erop aangedrongen met grote spoed de opstelling van het plan ter hand te nemen. Aan de Kamer is toegezegd dat dit plan voor het zomerreces wordt aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

1. Instemmen met het Nationaal Plan versterking Holocausteducatie;
2. instemmen met de begeleidende brief aan de Tweede Kamer;
3. het Plan en de begeleidende brief samen met de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding (NCAB) aan de Kamer zenden.

De stukken worden parallel aangeboden aan de bewindspersonen van OCW en SZW en aan de NCAB. Planning is om uiterlijk 20 juni de stukken naar de Tweede Kamer te sturen.

- Om de gezamenlijkheid te benadrukken is het advies de begeleidende brief door de drie ministeries en de NCAB te laten ondertekenen.
- Op basis van advies van FEZ zijn geen concrete bedragen opgenomen in de Kamerbrief. Binnen de reguliere budgetten van OCW, SZW en VWS is

¹ Kamerstukken II 2023/2024, 30 950, nr. 367.

wel geld gereserveerd. In 2024 ca. € 400.000 en in 2025 ruim €1 miljoen. De NCAB kan niet akkoord met verzending zonder het noemen van expliciete bedragen.

Team B
DGV

Kenmerk
3854018-1067737-DMO

3. Kernpunten

- Bijgaand Plan versterking Holocausteducatie is in gezamenlijkheid opgesteld door VWS, OCW, SZW en de NCAB, met inbreng vanuit de organisaties uit de herinneringssector en een aantal Joodse organisaties.
- Hoofdambitie van het plan is om de kennis over de Holocaust onder Nederlanders te versterken.
- Vanuit uw portefeuille wordt ingezet op de versterking van de bestaande, door VWS gesubsidieerde, infrastructuur zodat meer scholieren worden bereikt. Daarnaast wordt een impactanalyse van bestaand educatieaanbod gepland en wordt ingezet op de ontwikkeling, door en voor het veld, van een kwaliteitsstandaard voor educatiemateriaal (zie paragraaf 3.2 E-H).
- Vanuit OCW wordt ingezet op het versterken van een rijk en toegankelijk aanbod aan lesmateriaal, ondersteuning bij het voeren van lastige gesprekken en nader onderzoek onder docenten naar hun ondersteuningsbehoefte ten aanzien van Holocausteducatie (zie paragraaf 3.2 A-D).
- Vanuit de NCAB wordt ingezet op een jaarlijkse campagne en een jaarlijkse conferentie. Vier weken lang worden in heel Nederland aanbod en activiteiten in het kader van Holocaustherdenking en -educatie onder de aandacht gebracht. Tevens is de NCAB voornemens jaarlijks in april een speciale werkconferentie over Holocausteducatie te organiseren (zie paragraaf 3.2 I en J). De NCAB verzorgt de website 'leeroverdeholocaust.nl', die gelinkt kan worden aan de bestaande websites, zoals het expertisepuntburgerschap.
- Vanuit SZW wordt ingegaan op de aanpak van antisemitische en racistische spreekwoorden en wordt gewerkt aan aandacht voor de Holocaust bij inburgering, naar aanleiding van de aangenomen motie van Kamerlid Diederik van Dijk (SGP) hierover (zie paragraaf 3.2L en M).
- Het plan is een dynamisch plan en wordt in overleg met veldpartijen regelmatig bijgesteld.
- Het netwerk van betrokken organisaties bij de opstelling van het plan wordt in stand gehouden voor de verdere uitvoering.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Er is binnen de Kamer groot draagvlak om de kennis over de Holocaust te versterken.

In de aangenomen motie van Kamerlid Diederik van Dijk (SGP) c.s. wordt de regering verzocht te verkennen of en hoe in het kader van het Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie mogelijk gemaakt kan worden dat scholen gratis het Holocaustmuseum kunnen bezoeken.² Deze motie wordt uitgevoerd door in de komende een verkenning uit te voeren om onder andere de kosten van een dergelijk bezoek aan authentieke plekken in kaart te brengen. Deze aanpak is toegezegd door de minister van OCW in het debat van 25 april naar aanleiding van de kabinetsbrief van 23 april 2024 over antisemitismebestrijding (zie Actie E).

² Kamerstukken II 2023/2024, 36 272, nr. 16.

In het plan is ook de motie van Kamerlid Diederik van Dijk (SGP) c.s. opgenomen over een bezoek aan een authentieke locatie zoals het Nationaal Holocaustmuseum in het kader van de inburgering. SZW werkt dit uit (zie Actie M).³

Team B
DGV

Kenmerk
3854018-1067737-DMO

Met het uitzetten van peilingen in het onderwijsveld wordt tevens voldaan aan de toezegging van de minister van OCW in het debat van 25 april aan het Kamerlid Boswijk (CDA), om te onderzoeken hoe docenten het lesgeven over de Holocaust ervaren.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het initiatief voor de bundeling van krachten om de Holocausteducatie te versterken lag oorspronkelijk bij Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Nationaal Monument Kamp Vught, Nationaal Holocaust Museum / Joods Cultureel Kwartier, het Landelijk Steunpunt Gast sprekers WOII-Heden en de Anne Frank Stichting, in reactie op de initiatiefnota antisemitismebestrijding van het voormalig Kamerlid Seeger (ChristenUnie) en Kamerlid Ellian (VVD) in combinatie met de geconstateerde afname van kennis onder jongeren over de Holocaust.

Het conceptplan is voorgelegd aan een breed scala aan veldpartijen: PO-Raad, VO-raad, Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Nationaal Monument Kamp Vught, Nationaal Monument Kamp Amersfoort, Joods Cultureel Kwartier/Nationaal Holocaust Museum, Nationaal Comité 4 en 5 mei, Anne Frank Stichting, Nederlands Auschwitz Comité, Stichting Sobibor, Landelijk Steunpunt Gast sprekers WOII-Heden, Na de Oorlog, Landelijk centrum naoorlogse gast sprekers tot nu, In mijn Buurt, Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI), het Centraal Joods Overleg (CJO), Hoogleraar Holocausteducatie prof. Marc van Berkel, Veldberaad WOII, Bestuur Stichting Musea en Herinneringscentra '40-'45 (SMH) en WO2NET.

Hoofdpijn is dat alle betrokkenen blij zijn dat versterking van de kennis over de Holocaust met urgentie wordt opgepakt. Er is ook algemene instemming over gezamenlijke aanpak van de betrokken departementen en de NCAB.

De PO-/VO-raad vindt het plan goed gekanaliseerd voor de onderwijssector en vindt het positief dat er een peiling naar onderwijsbehoeften komt. Ze stellen ook andere organisaties voor om in de uitwerking van het plan mee te nemen.

De reacties vanuit het herinneringsveld zijn omvangrijker en verschillend van aard.

- Gesteld wordt dat het plan primair gaat over de versterking van Holocausteducatie. Daarbij moet zorgvuldig gekeken worden hoe Holocausteducatie het beste kan bijdragen aan antisemitismebestrijding.
- Breed wordt aandacht gevraagd voor aandacht Holocausteducatie op docentenopleidingen en binnen het Burgerschapsonderwijs. De slagkracht van OCW hierin is zeer beperkt vanwege de vrijheid van onderwijs. Bekeken wordt of het meegenomen kan worden in de toegezegde peiling onder docenten.
- Bezoek aan een authentieke locatie is belangrijk maar vooral als ervaring. Dit bezoek moet goed voorbereid en geëvalueerd worden.
- Er zijn verschillende inzichten in de vormgeving van goede Holocausteducatie. Dat is aan het veld. De in het plan opgenomen

³ Kamerstukken II 2023/2024, 30 950, nr. 388.

impactanalyse en het door het veld op te stellen kwaliteitskader kunnen hieraan meer richting geven.

- De tekst over studiereizen naar het buitenland leek alleen te gaan over de reizen die vrijwilligersorganisaties organiseren, maar ook de professionele organisaties organiseren dergelijke reizen. In het plan worden geen middelen gereserveerd voor de bekostiging van dergelijke reizen.
- Het Veldberaad WOII is geen voorstander van een verplicht bezoek aan een herinneringscentrum bij inburgering. Ook de Anne Frank Stichting is kritisch over een verplicht bezoek.
- Naast de veldorganisaties die een subsidierelatie met het Rijk hebben, zijn er talrijke organisaties die zich met grote betrokkenheid inzetten voor mooie projecten binnen en buiten het onderwijs. Bijvoorbeeld het Verzetsmuseum Amsterdam en het Onderduikmuseum in Aalten. Deze organisaties wilden graag genoemd worden en ook subsidiemiddelen ontvangen. Inzet is echter om de bestaande infrastructuur te vergroten en te versterken.

Team B
DGV

Kenmerk
3854018-1067737-DMO

Waar mogelijk en nodig is de tekst in het plan aangepast op basis van de reacties.

c. Financiële en personele gevolgen

In afstemming met directie Financieel Economische Zaken (FEZ) is in de begeleidende brief aangegeven dat voor de uitvoering van een aantal acties uit het plan middelen beschikbaar worden gesteld die budgettair zijn gedekt binnen de begrotingen van de ministeries VWS, OCW, SZW en vanuit het werkbudget van de NCAB voor 2024 en 2025. Voor eventueel extra investeringen in het kader van dit plan is het aan het nieuwe kabinet om daarover besluiten te nemen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Afgestemd is met FEZ, OCW, SZW en de NCAB. Daarnaast zijn de veldpartijen geraadpleegd (zie hierboven).

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

De volgende toezeggingen worden nagekomen:

- In de brief van 23 april jl. aan de Tweede Kamer over antisemitismebestrijding dat een Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie wordt opgesteld.
- Een toezegging van de minister van OCW van 25 april jl. om een verkenning uit te voeren om onder andere de kosten van het bezoek bij authentieke plekken in kaart te brengen. Daarmee wordt ook uitvoering gegeven aan de motie van Kamerlid Diederik van Dijk (SGP) c.s. hierover.
- Een toezegging van de minister van OCW van 25 april jl. aan het Kamerlid Boswijk (CDA) om onderzoek te doen naar hoe docenten het lesgeven over de Holocaust ervaren.
- Uitvoering van de motie van Kamerlid Diederik van Dijk (SGP) over Holocausteducatie en inburgering wordt uitgevoerd door middel van een verkenning door SZW.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Team B

DGV

Kenmerk

3854018-1067737-DMO